

Čís. 2418.

Ustanovení Šu 41 c. ř. s. nelze použití v poměru advokáta k jeho vlastní straně. Přiměřenost advokátovy odměny jest tu posuzovati dle zásad o smlouvě zínocňovací (§ 1014 obč. zák.) a námezdní (§ 1152 obč. zák.). Autonomního tarifu advokátní komory nelze použití.

Byl-li přisouzen žalobní nárok, jehož výše záležela na úvaze soudu (§ 273 c. ř. s.), jest žalobci přisouditi pouze část útrat, pak-li zažalovaný peníz byl částečně zjevně přemrštěný.

(Rozh. ze dne 21. března 1923, Rv II 201/22.)

Žalovaná pražská firma vedla v Brně spor, k němuž její pražský advokát substituoval žalujícího brněnského advokáta. Spor byl v druhé stolici pro žalovanou vysouzen. Žalobce domáhal se na žalované za intervence u stání v první a druhé stolici zaplacení 9833 Kč 75 h, opíraje se o autonomní tarif moravské advokátní komory, a, obdržev po podání žaloby od žalované 2500 Kč, snížil žalobní žádost o tento peníz. Oba nižší soudy vyhověly zcela žalobě; odvolací soud z těchto důvodů: Pokud jde o otázku nesprávného právního posouzení věci, není správným názor odvolatelky, že ustanovení Šu 41 c. ř. s. ohledně útrat sporu vztahuje se též na útraty sporu, které právní zastupce jest oprávněn vůči své straně účtovat a od ní požadovati. To plyne jasně z čl. V. uvoz. zák. k c. ř. s. a není proto třeba otázkou touto se dále zabývat. Jest sice správné, že dle Šu 3 zákona ze dne 18. února 1921, čís. 78 sb. z. a n. položky advokátní sazby platí nejen vůči odpůrci, nýbrž i pro poměr advokáta ku vlastní straně a že obdobný předpis obsažen byl i v zákoně ze dne 26. března 1890, čís. 58 ř. zák. Tím však není řečeno, že advokát vůči vlastní straně musí vždycky účtovat jen podle položek sazby, neboť jsou zajisté právnické práce, které vyžadují mimořádné námahy a mimořádné přípravy a ty zajisté nemohou jako běžné práce pouze dle sazby býti odměňovány, nýbrž musí se všeobecně dle předpisů o smlouvě námezdní zkoumati v každém jednotlivém případě zvlášť co do své přiměřenosti. Jest nesporno, že advokát bez ohledu na advokátní sazbu má právo požadovati odměnu za mimořádné práce na své vlastní straně, když vykonány byly buďto k přímému jejímu příkazu nebo aspoň v jejím zájmu, i když se nejedná o vymáhání práva absolutně nutnými. Poukaz odvolatelky, že žalobci na práce, jím účtované, soudem první stolice bylo v napadeném rozsudku přisouzeno více, než co mu dle advokátní sazby přísluší, je nemístným. Dle stavu věci sluší odměnu, soudem první stolice žalobci vůči žalované jeho vlastní straně přiznanou, posuzovati v její celkové jednotné výši s ohledem na hodnotu předmětu sporu, o který při zastupování žalované žalobcem šlo, a s ohledem na jeho výsledek a nelze připustiti, by jednotlivé položky z této celkové jednotné odměny byly jako příliš vysoké vyňaty, jiné položky, které jsou příliš nízké, aby byly mlčením pomínuty a aby takto snížení celkové odměny žalobcovy bylo přivoděno. V důsledcích toho sluší jen rozřešiti otázku, zda celkový žalobci vůči žalované přiřknutý peníz soudních útrat velikosti sporu, ve kterém

vznikly, a výsledku v něm dosaženému odpovídají čili nic. Po názoru soudu odvolacího byly, jak soud první stolice zjistil, všechny žalobcem vůči žalované účtované práce buďto přímo k příkazu žalované strany nebo v jejím prospěchu předsevzaty a proto sluší přisvědčiti názoru první stolice, že za všechny tyto práce žalobci odměna bez ohledu na advokátní sazbu dle předpisu o smlouvě námezdní přísluší. Zbývá proto jenom další otázka, zda celkový žalobci za tyto práce přisouzený peníz odpovídá jeho skutečně vynaložené námaze, výši a důležitosti sporu, ve kterém povstaly, jakož i jeho výsledku. Ve směru tom vysvítá ze spisů, že ve sporu, který vedla nynější žalovaná firma s firmou K. šlo o 323.329 Kč 02 h, že spor ten nebyl jednoduchým, nýbrž složitým a že výsledek tehdejším zástupcem žalobkyně a nynějším žalobcem docílený, byl pro jeho stranu příznivým. Za tohoto stavu věci sluší obnosy za práce žalobcem pro žalovanou konané a v napadeném rozsudku mimo útraty proti odpůrci přisouzené — celkem na zažalovaný peníz určené uznati ve smyslu předpisu o námezdní smlouvě přiměřenými. Co se týče sazeb autonomního tarifu moravské advokátní komory nestal se tarif tento nikdy zákonem, následkem toho může míti platnost jen vůči členům advokátní komory, nikoliv však vůči třetím osobám, a sluší proto přisvědčiti odvolatelce, že poukaz žalobce, že vůči žalované účtované obnosy musel účtovat dle autonomního advokátního tarifu není správným a že autonomní advokátní tarif vůči žalované jako třetí osobě nemá platnosti. Tím odpadá také potřeba zabývatí se otázkou, zda sazby autonomního advokátního tarifu vztahují se pouze na záležitosti do 50.000 K čili nic. Za tohoto stavu věci, když, jak svrchu vyvozeno, obnos žalobci v rozsudku vůči žalované přisouzený odpovídá co do výše plně zákonným předpisům o smlouvě námezdní, soud první stolice správně věc po stránce právní posoudil, když žalobci po omezení žaloby o 2500 K přiznal 7333 K 75 h a odvolacího důvodu nesprávného právního posouzení tu není. Znalec Dr. R. uznal všechny žalobcem vůči žalované účtované práce ve prospěchu žalované předsevzatými a odměnu za ně žalobcem účtovanou přiměřenou. V důsledcích toho soud první stolice právem z tohoto znaleckého posudku vyvodil, že nárok žalobců vůči žalované jest přiměřeným. Při tom nepadá na váhu, že znalec při podání svého dobrozdání zmínil se o tom, že jest zvykem, že advokát vůči své straně jest oprávněn za jednotlivé úkony žádati více, než co snad soudem mu bude nebo bylo přiznáno, poněvadž soud první stolice při svém rozhodování bez ohledu na tento znalecem uvedený zvyk došel k tomu úsudku, že odměna žalobcem od žalované žádaná jest skutečně konaným pracím přiměřená.

N e j v y š š í s o u d přiznal žalobci pouze 3663 Kč 75 h, přisoudil mu polovinu útrat první a druhé stolice, a uložil mu, by zaplatil žalované firmě polovinu útrat řízení dovolacího.

D ů v o d y:

Výtka nesprávného právního posouzení věci není odůvodněna po té stránce, že ustanovení §u 41 c. ř. s. o náhradě nákladů, nutných ku vymožení neb obhájení práva, vztahuje se, jak dovolatelka má za to,

i na poměr mezi advokátem a jeho vlastní stranou. Výtka nesprávného právního posouzení jest však oprávněna potud, že obě nižší stolice překročily daleko sazby advokátního tarifu ze dne 2. září 1919, čís. 498 sb. z. a n., platného v době úkonů, za které žalobce požaduje odměnu. V poměru strany k jejímu advokátovi, jemuž udělila plnou moc, platí v první řadě ustanovení §u 1014 obč. zák. o povinnosti k náhradě nákladu nutných neb užitečných, dále ustanovení §u 1152 obč. zák. o povinnosti strany poskytnouti advokátovi za jeho výkon úplatu přiměřenou, nebyla-li úplata určena neb ujednána bezplatnost, a pak ustanovení advokátního tarifu, který obsahuje určité sazby, jichž jest použití v poměru strany k advokátovi (§ 2 zákona ze dne 26. března 1890, čís. 58 ř. zák. a § 2 adv. tarifu ze dne 2. září 1919, čís. 498 sb. z. a n.) jako sazeb maximálních, není-li překročení těchto sazeb odůvodněno zvláštními příkazy strany neb zvláštními okolnostmi. Pokud odvolací soud vyslovuje názor odchylný, zejména pokud poukazuje na čl. V. uvoz. zák. k c. ř. s., zrušený zákonem ze dne 28. května 1919, čís. 306 sb. z. a n., posuzuje věc po právní stránce nesprávně. Ve sporu jde hlavně o to, zda lze použití při čtyřech nejdůležitějších položkách zažalovaného účtu, t. j. za čtyři intervence při dvou ústních a dvou odvolacích líčeních sazeb t. zv. autonomního tarifu moravské advokátní komory, kterého se přidržuje žalobce, či zda platí i pro advokáta vůči jeho straně sazby advokátního tarifu čís. 498 19, jehož se přidržel soud odvolací, který ve hlavním sporu určil útraty první i druhé stolice na 2706 Kč 50 h, pokud se týče 2528 Kč 65 h, vyloučiv při tom řadu položek, které se mu s hlediska §u 41 c. ř. s. nezdály býti nutnými, aby je musel hradit odpurce straně zvítězivší. Rozdíly mezi oběma tarify jsou značné. Nehledíc prozatím k tomu, že i tyto nepovšimnuté útraty mohou býti útratami užitečnými a účelnými s hlediska §u 1014 obč. zák., dlužno v zásadě vysloviti, že autonomní tarif moravské advokátní komory nenabyl závaznosti platného, řádně ve sbírce zákonu a nařízení vyhlášeného nařízení, jak správně uznal i soud odvolací, takže není pro soudy směrodatným. S tímto správným theoretickým rozpoznáním octl se však napadený rozsudek v rozporu potud, že uznal na přiměřenost položek požadovaných dle tohoto autonomního tarifu, připojiv se k posudku znalce o přiměřenosti požadovaných útrat. Odvolací soud pochybil po stránce právní, přidržev se tohoto posudku, jehož v tomto případě ani zapotřebí nebylo, neboť případ nevyžadoval odborných znalostí, kterých by neměl soud sám. Oproti ustanovení útrat ve hlavním sporu měl odvolací soud, jakož i soud první stolice úplnou volnost uvažování o tom, zda jsou účelnými další požadované útraty a zda je překročení sazeb do jisté míry vzhledem na ustanovení §u 2 adv. tarifu opodstatněno zvláštními okolnostmi. Úvaha o přiměřenosti útrat jest úvahou právní a nikoliv oceňováním dukazů. Zvláštními okolnostmi, jichž jest v tomto případě dbáti, jest jednak značná výše zažalovaného peníze ve hlavním sporu, právnícký úspěch, docílený advokátem strany teprve v odvolacím řízení — hospodářský úspěch při tom nerozhoduje, — zejména však zvláštní nebezpečí z prodlení vzhledem k nejistotě žalované firmy, jež se octl ve vyrovnacím řízení, a s tím spojená možnost značné ztráty. Na druhé straně nelze však přehlédnouti, že spor nebyl

zvláště spletitým, neboť řešena byla hlavně otázka, zda byl uzavřen smír čili nic, dále, že žalobce byl toliko substitutem, odkázaným na pokyny a příkazy substituentovy, jenž vypracoval zejména také odvolací spis, jehož provedením a návrhem byl substitut při odvolacích líčeních vázán. Důsledkem těchto úvah shledává dovolací soud jednak přiměřenou odměnu za dvě intervence při ústních líčeních v první stolici pouze 950 Kč a 1000 Kč a za dvě intervence v odvolací stoličce 900 Kč a 1000 Kč, v kteréžto míře dovolání vyhověl, jednak účelnými a přiměřenými všechny ostatní položky, tak jak byly žalobcem ve hlavním sporu účtovány. Proti ostatním položkám, týkajícím se útrat exekučního a vyrovnávacího řízení, nečiní dovolatelka v dovolání zvláštní připomínky a netřeba se proto s nimi jednotlivě zabývat. Ani otázka platnosti slevy 2000 Kč nebyla již v dovolání nadhozena. Oproti zažalovanému obnosu 9833 Kč 75 h, obmezenému při prvním roku na 7333 Kč 75 h, jeví se tudíž úspěch dovolání žalované strany v tom, že byl žalobci přisouzen obnos úhrnem o 3670 Kč menší, pozustávající z rozdílů mezi: 1860 — 950 Kč — 910 Kč, 1860 — 1000 — 860 Kč, 1860 — 900 — 960 Kč a 1940 — 1000 — 940 Kč. Žalobce zvítězil tedy obnosem 3663 Kč 75 h a podlehl obnosem 3670 Kč, takže úspěch jest na obou stranách stejný. Nicméně nebyly útraty v obou nižších stolicích vzájemně zrušeny, nýbrž byla přisouzena žalobci polovice těchto útrat, poněvadž předmětem sporu byla v podstatě jen přiměřenost vzt. účelnost účtovaných obnosů, která záležela jen na soudní úvaze, avšak účtované obnosy byly částečně zjevně přemrštěny; proto nelze použití §u 43 odstavec druhý c. ř. s. a to tím méně, že důkaz znalecký navržený žalobcem byl zřejmě zbytečný a vyžádal si značnou částku útrat první stolice, nýbrž §u 43 odstavec první c. ř. s.

Čís. 2419.

Poměr číšníka na provisi jest posuzovati dle ustanovení o smlouvě služební, pokud se týče zmocňovací, a nelze použití na poměr jeho k hostinskému ohledně vadného zboží, jež dáno mu do prodeje, předpisů o správě.

(Rozh. ze dne 21. března 1923, Rv II 217/22.)

Žalobkyně byla u žalovaného zaměstnána jako číšnice na účet s provisi z prodaných nápojů a měla povinnost pivo, jí žalovaným k výčepu přidělené, za určitou předem stanovenou cenu čepovati. Ze zásilky piva z 30. června přidělil jí žalovaný 16 hl k výčepu. Žalobkyně upozornila ho, že 16 hl je pro ni mnoho, načež jí žalovaný 8 hl odebral a při tom jí říkal, že pivo je 7%, načež žalobkyně z toho piva 4 hl prodala a 4 hl se zkazily. Když žalobkyně poslední 2 sudy piva asi po 10 dnech po dojití načepovala, bylo pivo zkažené, nač žalovaného upozornila, týž jí však přikázal, by pivo čepovala. Při vyúčtování za toto pivo jí žalovaný celých 16 hl dal do účtu, žalobkyně mu vyčepované pivo (4 hl) zaplatila a žalovaný jí za pivo nevyčepované a zkažené připsal 1000 K k tíži, které jí pak při konečném sčítování srazil. Žalobu o zaplacení 1000 Kč procesní soud první stolice zamítl, odvolací